

Ugovorne strane koje imaju ugalj u svom energetskom miksiju nisu usklađene sa gornjim granicama emisija, utvrđenim u skladu sa njihovim nacionalnim planovima za smanjenje emisije (NERP) za bar jedan od tri zagađivača (azotni oksidi, sumpor-dioksid i prašina) iz Direktive o velikim postrojenjima na sagorevanje, prema godišnjem izveštaju o implementaciji Sekretarijata Energetske zajednice.

Stepen implementacije je povećan sa 43% na 48% tokom ovog perioda izveštavanja. Iako je Crna Gora ostala lider (Izveštaj za 2018. godinu), Severna Makedonija je svojim hrabrim reformskim merama nadmašila Srbiju i zauzela drugo mesto, navodi se u Izveštaju Sekretarijata Energetske zajednice.

## **Termoelektrane se bore da ispune standarde emisija**

Kosovo\* nije ispunilo gornje granice za sva tri zagađivača (azotni oksidi, sumpor-dioksid i prašina), dok su Bosna i Hercegovina i Severna Makedonija propustile da zadrže emisiju sumpor-dioksida i prašine ispod gornjih granica.

S obzirom na to da Srbija još uvek nije usvojila NERP, njena velika postrojenja na sagorevanje moraju pojedinačno da poštuju granične vrednosti emisije iz Direktive. Za većinu srpskih postrojenja to još nije slučaj sa emisijama sumpor-dioksida, što je posebno zabrinjavajuće.

Prema izveštaju Sekretarijata, određeni broj elektrana koje koriste opt-out mehanizam Direktive, koje bi trebalo da prestanu sa radom do 31. decembra 2023. godine, dostizanjem 20.000 radnih sati posle 1. januara 2018. godine, mogle bi otpočeti zatvaranje već 2020. godine.

Ako bude radila na istom nivou kao u 2018. godini, crnogorska elektrana Plevlja moraće da se zaustavi već naredne godine, osim ako se ne preduzmu mere za tehničku nadogradnju kako bi se ispunile strože granične vrednosti emisija iz Direktive o industrijskim emisijama. Sledi bosanskohercegovačka Tuzla (blok 4), s predviđenim prekidom rada u maju 2021. godine, nakon čega slede tri postrojenja u Srbiji, koja će utrošiti svojih 20.000 sati pre decembra 2023. godine, ako se operacije nastave na isti način kao u 2018. godini.

## **Usvajanje ciljeva za 2030. godine nije na vidiku**

Prema izveštaju, nije ostvareno planirano usvajanje ciljeva za 2030. godinu o energetskoj efikasnosti, obnovljivim izvorima energije, smanjenju emisija gasova sa efektom staklene

bašte i uključivanju paketa čiste energije, pa čak nisu održane ni ozbiljne rasprave između donosilaca odluka.

Uprkos obavezama dekarbonizacije u skladu sa Pariskim sporazumom - bez zajedničkih ciljeva, nivo ambicija prepušten je svakoj ugovornoj strani i u većini slučajeva je ispod evropskog proseka, zaključuje se u izveštaju.

Odsustvo ciljeva takođe utiče na integrisano planiranje u oblasti energetike i klime, koje bi u ovom trenutku trebalo da budu mnogo naprednije nego što zapravo jeste, kaže se u izveštaju.

## **Reforma Ugovora o kojoj će se razgovarati 13. decembra**

Ovogodišnji izveštaj stavlja svetlo na sprovođenje i rešavanje sporova u Energetskoj zajednici. Od 2008. godine, Sekretarijat je istražio 103 slučajeva, a slučajevi u oblasti zaštite životne sredine i državne pomoći su u porastu. U velikom broju slučajeva Savet ministara utvrdio je ozbiljno i uporno kršenje Ugovora o Energetskoj zajednici, ali neusaglašenost nije otklonjena.

Pitanja od najvećeg značaja za ceo region teško se mogu rešiti postojećim mehanizmom izvršenja.

„Pitanja od najveće važnosti za ceo region, kao što je rešavanje spora između operatora prenosnog sistema Kosova \* i Srbije ili usklađenost projekta elektrane na uglj Tuzla 7 sa pravilima državne pomoći, teško može da reši trenutni mehanizam izvršenja “, dodao je zamenik direktora Dirk Buschle.

O reformi Ugovora o Energetskoj zajednici, uključujući unapređenje mehanizma za izvršenje, raspravljace se na Savetu ministara Energetske zajednice 13. decembra u Kišinjevu, pod predsedavanjem Moldavije.

Izvor: balkangreenenergynews.com